

Módszertani újítások egy új szociolingvisztikai paradigma nézőpontjából

A migrációs folyamatokban résztvevő magyarok kérdése a médiában és a politikai diskurzusokban gyakran megjelenő téma – noha a társadalomtudományok is sokat foglalkoznak a jelenséggel, a nyelvtudományban, azon belül is a magyar szociolingvisztikában eleddig kevésbé vált reflektálttá nyelv és vándorlás viszonya. Míg az amerikai magyarok nyelvhasználatáról ugyan több munka is készült korábban (így például Bartha Csilla, Fenyvesi Anna és Kontra Miklós vizsgálatai), addig olaszországi környezetben nem készültek kutatások; emellett előbbiek még nem az újgenerációs, a nemzetközi globalizációs tendenciák miatt alapjaiban megváltozott természetű migrációt helyezték a kutatás középpontjába. Az én vizsgálatom az ezeket a trendeket is figyelembevévő új szociolingvisztikai paradigma szempontjából szemléli amerikai és olaszországi magyarok nyelvekhez való attitűdjeit és ideológiáit, különös figyelmet szentelve az egyéni narratíváknak, amelyek tanulmányozásához egy félig strukturált interjúk módszert dolgoztam ki.

Jelen előadásban a kutatás egészének módszertanát mutatom be. Először a Kárpát-medencén kívüli magyarsággal végzett felmérések metodológiai buktatóit, illetve az etnográfiai megalapozottság szükségszerűségét részletezem. Másodszor a mintavételi eljárások invenciózus megközelítését tárgyalom, amely kapcsán szót ejtek az alapsokaság kulturális és nyelvi diverzitásáról, valamint a kurrens hivatalos és tudományos diskurzusban egyaránt elterjedt diaszpórafogalom újraértelmezésének lehetőségeiről. Mindezeket túl reflexiót teszek majd a kutatói pozíció adatközlők általi megítélésére, az ezzel kapcsolatos viszonyulásokra, illetve tárgyalom a bevonódás kérdését, valamint az adatok elemzése során is létrejövő émikus és étikus nézőpont jelentőségét.

Kutatásommal azt kívánom igazolni, hogy a társadalom és nyelvhasználat kapcsolatának újszerű interdiszciplináris leírásához elengedhetetlen a nemzetközi szakirodalomban megjelenő nézőpontok és terminusok bevezetése, amelyek egy új típusú migráció kihívásait is figyelembe veszik. A migráció motivációinak megismeréséhez pedig szükségesek olyan kvalitatív vizsgálatok, amelyek valamelyik diszciplína tárgya és a vándorlás közötti kapcsolatot kívánják feltárni.